

**Витяг з Доповіді Державного департаменту США про торгівлю людьми
від 14 червня 2010 р.**

УКРАЇНА (Друга група)

Україна є країною походження, транзиту та поступово призначення для чоловіків, жінок і дітей, які стають жертвами торгівлі людьми, особливо з метою примусової праці та примусової проституції. Українців, потерпілих від торгівлі людьми, перевозять до Росії, Польщі, Туреччини, Італії, Австрії, Іспанії, Німеччини, Португалії, Чеської республіки, Об'єднаних Арабських Еміратів, Великобританії, Ізраїлю, Греції, Лівану, Беніну, Тунісу, Кіпру, Боснії та Герцеговини, Угорщини, Словаччини, Сирії, Швейцарії, США, Канади та Білорусі. Жінок продовжують примушувати до праці в секс-індустрії, в якості домогосподарок, у сфері обслуговування, на текстильних або інших підприємствах легкої промисловості. Більшість чоловіків-жертв торгівлі людьми експлуатувалися у Росії та інших країнах переважно в якості будівельників, робітників на заводах та у сільському господарстві, або моряків. Міжнародна організація з міграції (МОМ) повідомила, що 4% потерпілих від торгівлі людьми в Україні є діти, хоча цифри можуть бути більші через низький рівень повідомлення про такі злочини. Дітей часто примушували до проституції або жебрацтва. У 2009 році збільшилась кількість українців, які стали жертвами торгівлі людьми в межах території України. Безпритульні діти або діти із сиротинців продовжували бути особливо уразливими до торгівлі людьми в Україні.

Влада України не повною мірою дотримується мінімальних стандартів щодо викорінення торгівлі людьми, проте вона докладає до цього великих зусиль. У 2009 році влада покращила показник призначення торгівцям людьми покарання у вигляді позбавлення волі та ініціювала відповідні проекти та законодавство задля покращення можливостей державних структур щодо ідентифікації та направлення потерпілих для отримання послуг. У 2009 році Генеральна прокуратура продовжувала заохочувати прокурорів до оскарження не пов'язаних з позбавленням волі вироків щодо торгівців людьми. Незважаючи на це, більшість торгівців людьми все таки були засуджені до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі. Поводження у судовому процесі та захист свідків залишаються до сих пір невідповідними. Україна не продемонструвала прогрес у викоріненні причетності державних службовців до торгівлі людьми, що обмежувало її можливості у вирішенні цієї проблеми.

Рекомендації для України: Забезпечити засудження торгівців людьми до відповідних термінів позбавлення волі; продовжувати моніторинг судових справ по торгівлі людьми та заохочувати прокурорів приділяти більш серйозну увагу таким справам та оскаржувати вирoki, не пов'язані з позбавленням волі; вжити заходів до подолання причетності державних службовців до торгівлі людьми; продовжувати вживати заходів до запровадження формального механізму для випереджувальної ідентифікації та направлення потерпілих за необхідними послугами; збільшити фінансування недержавних організацій, що надають критично необхідну допомогу потерпілим від торгівлі людьми; розглянути питання створення фонду, де акумулювалися б кошти, конфісковані у торгівців людьми; надавати

спеціалізовану допомогу дітям – потерпілим від торгівлі людьми та продовжувати проводити спеціалізовані навчання для прокурорів та суддів.

Притягнення до відповідальності

У звітному періоді Уряд України продовжував вживати заходів до розслідування та передачі до суду справ про торгівлю людьми, хоча покарання, призначені за вчинення цього злочину, залишались мінімальними. Відповідно до статті 149 Кримінального кодексу України всі форми торгівлі людьми заборонено, а покарання за них складає від 3 до 15 років позбавлення волі, що є достатньо суворим і відповідає покаранням за інші тяжкі злочини. В той же час суди в різних регіонах країни по-різному тлумачили ст. 149 Кримінального кодексу України в аспекті її застосування до торгівлі людьми з метою трудової експлуатації, що призвело до того, що деякі злочинці отримали легкі покарання. У 2009 році компетентні органи влади закінчили розгляд 80 кримінальних справ по торгівлі людьми, у 2008 році повідомлялось про таку ж саму кількість. Україна повідомила про 110 засуджених у 2009 році осіб порівняно з 99 особами у 2008 році. 33 особи було засуджено до позбавлення волі у 2009 році порівняно з 22 особами у 2008. Торговці людьми засуджувались до різних термінів ув'язнення: від менш, ніж двох років до 10. 41 особу було звільнено від відбування покарання з випробувальним терміном. Майно 15 торговців людьми було конфісковане. 33 особи оскаржили свої вироки. У 2009 році Уряд України повідомив про розслідування 23 кримінальних справ по торгівлі людьми з метою трудової експлуатації, в яких ідентифіковано 131 потерпілу особу, хоча статистичні дані щодо засуджень не були відповідним чином розподілені для того, щоб продемонструвати притягнення до відповідальності осіб, які займалися саме торгівлею людьми з метою трудової експлуатації. Прокурори більш активно оскаржували м'які вироки, винесені відносно 41 особи у 2009 році. Генеральна прокуратура продовжувала заохочувати прокурорів до оскарження не пов'язаних з позбавленням волі вироків щодо торговців людьми шляхом видання спеціального наказу для всіх прокурорів. Більше того, прокурори почали подавати додаткові скарги на вироки, коли можливості для апеляційного оскарження були вичерпані, що є більш складним процесом. Недержавні організації продовжували повідомляти, що корупція є проблемою, і найчастіше стосовно прокурорів та суддів. У 2009 році Уряд розслідував і притягнув до відповідальності трьох працівників підрозділу по боротьбі з торгівлею людьми за вимагання хабарів від жінок, залучених до проституції, на загальну суму 39675 доларів США.

Захист

Протягом звітної періоду Уряд України зробив декілька скромних, але важливих кроків, спрямованих на покращення захисту потерпілих від торгівлі людьми. У 2009 році було підготовлено законопроект, в якому викладено державну політику щодо захисту від торгівлі людьми, встановлено механізм перенаправлення потерпілих та формалізовано співпрацю між державними органами та недержавними організаціями. В той же час цей законопроект не був прийнятий/реалізований протягом звітної періоду. У 2009 році у співпраці з ОБСЄ Урядом було запущено пілотний проект, метою якого є розробка механізму перенаправлення потерпілих у двох областях. Протягом звітної періоду урядом було

зареєстровано 335 нових потерпілих, включаючи 42 дитини. Місцеві центри повідомили про надання допомоги як мінімум 16 особам, постраждалим від торгівлі людьми, після їх направлення місцевими громадськими організаціями. Місцева влада надавала деяку допомогу у сфері захисту потерпілих, включаючи відновлення документів та допомогу у працевлаштуванні. Консульські установи України за кордоном повідомили про надання допомоги 66 українським громадянам – потерпілим від торгівлі людьми. В той же час заходи України щодо захисту потерпілих залишалися великою мірою залежними від фінансування міжнародними донорами. У 2009 році МОМ у співпраці з місцевими партнерами зареєструвала 773 жертви торгівлі людьми, у тому числі 32 особи, які постраждали від торгівлі людьми в межах України. Уряд розміщував дітей - жертв торгівлі людьми у тимчасові притулки для безпритульних дітей, що не надають спеціалізованих послуг постраждалим від торгівлі людьми. У той час, коли Уряд підтримував заохочення постраждалих до участі у розслідуванні, заходи щодо захисту свідків, які свідчать проти торгівців людьми, залишались невідповідними. Так, фізична охорона надавалась в дуже обмеженому обсязі та тільки тим особам, які знаходились у безпосередній небезпеці. Деякі місцеві суди у співпраці з міжнародними донорами вжили заходів до облаштування кімнат для безпечного свідчення з метою підвищення рівня безпеки для свідків насильницьких злочинів, включаючи потерпілих від торгівлі людьми. Хоча не було жодного повідомлення про те, що жертви піддавалися покаранню за незаконні дії, вчинені в результаті їхнього залучення до торгівлі людьми, надходила інформація про те, що права потерпілих не поважалися у повному обсязі в суді. Український уряд не надав іноземцям-жертвам торгівлі людьми правових альтернатив їхньому поверненню до країн, де вони можуть бути піддані покаранню, або де їх можуть спіткати труднощі.

Запобігання

У 2009 році держава продемонструвала дуже невеликий прогрес у запобіганні торгівлі людьми, хоча деякі місцеві адміністрації вживали заходів до реалізації програм запобігання у своїх областях. Невідповідне фінансування та недостатня політична воля та розуміння проблеми торгівлі людьми перешкоджали реалізації Державної програми протидії торгівлі людьми. У 2009 році на національному рівні відповідальність за реалізацію програми була покладена на двох працівників. Крім того, Міжвідомча координаційна рада зібралась тільки одного разу протягом звітного періоду. Місцеві експерти повідомили, що мандат ради включає ще й інші соціальні питання, що обмежує її можливості працювати над проблемою торгівлі людьми. Протягом звітного періоду влада на місцях погодила запровадження місцевих програм протидії торгівлі людьми у більшості областей. Обласні координаційні ради проводили зустрічі щоквартально за участю громадських організацій, щоб активізувати реалізацію обласних програм. У 2009 році дві області передбачили приблизно 22000 доларів США на програми попередження торгівлі людьми. Місцева влада надала недержавним організаціям скромну фінансову та матеріальну допомогу на проведення превентивних кампаній. У 2009 році Українська Національна Академія оборони у співпраці з МОМ провела п'ять тренінгів з протидії торгівлі людьми для українських миротворців, які від'їжджають на виконання міжнародних завдань.